

Goedkeuring van het op 31 October 1951 te 's-Gravenhage vastgestelde Statuut van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG
(Ingezonden 12 Juli 1954.)

No. 5

Met grote voldoening is het der Regering gebleken, dat de vaste Commissie voor Justitie haar inzicht omtrent het belang van de Haagse Conferentie deelt en dat de wens van de Kamer om het onderhavige Statuut in openbare behandeling te nemen, is voortgekomen uit de grote belangstelling, welke de Kamer voor het werk der Haagse Conferentie voor het Internationaal Privaatrecht heeft.

Volgaarne ook schaaft de Regering zich aan de zijde der commissie, waar deze de gedachtenis eert van prof. mr E. M. Meijers, die in het bijzonder tijdens de Zevende Zitting van de Haagse Conferentie voor het Internationaal Privaatrecht en tijdens de internationale Commissievergaderingen der Conferentie in Maart jl. onschatbare bijdragen heeft geleverd tot het bereiken van gemeenschappelijk aanvaarde oplossingen.

De verhouding tussen de Eenvormige Wet op het internationaal privaatrecht, welke staat aanvaard te worden door de drie Benelux-partners, en de activiteit van de Haagse Conferentie is een punt, dat bijzondere nauwkeurigheid blijft vereisen. De initiatieven, die ter voorbereiding of uitvoering van een besluit door de Haagse Conferentie voor het Internationaal Privaatrecht zullen moeten worden genomen, behoeven echter de bekrachtiging van het Benelux-Verdrag geenszins in de weg te staan. Bij het onderstaande wordt dan ook uitgegaan van de veronderstelling, dat dit Verdrag binnen afzienbare tijd in werking zal zijn getreden. Zou blijken, dat binnen de Haagse Conferentie een meerderheid aandringt op een verdrag, dat op één of meer punten afwijkt van de oplossing, die in de Eenvormige Wet is neergelegd, en zou daaruit een ontwerp-verdrag worden geboren, dan zal men zich hebben af te vragen of de voordelen van het bereiken van eenheid in ruimere kring opwegen tegen het verlaten van de beginselen, die in Benelux-verband zijn aanvaard.

De stand van zaken met betrekking tot het Benelux-Verdrag is als volgt:

Namens Luxemburg is de bekrachtigungsacte te 's-Gravenhage op 9 April 1954 gedeponneerd.

In België is het wetsontwerp tot goedkeuring nog vóór de jongste Kamerontbinding bij de Senaat aanhangig gemaakt.

In Nederland heeft de Kamer reeds een Voorlopig Verslag over het wetsontwerp tot goedkeuring uitgebracht; gehoopt wordt, dat de Memorie van Antwoord daarop in het nieuwe zittingsjaar kan worden ingediend.

De Regering meent, dat het niet juist zou zijn de algemene codificatie van het internationaal privaatrecht, welke in het Benelux-Verdrag is belichaamd, met verminderde kracht na te streven. De arbeid van de Haagse Conferentie richt zich bij elke Zitting slechts op enkele afzonderlijke onderwerpen en behoeft van het bestaan van het Benelux-Verdrag geen schade te ondervinden, omdat juist tijdens de Zittingen der Conferentie voortdurend overleg met de Benelux-partners plaats vindt. Bovendien geeft het Mantelverdrag, behorende bij de Eenvormige Wet, zelf aan welke weg kan worden bewandeld, indien men op de Eenvormige Wet een wijziging wenst aan te brengen.

Intussen doen zich met betrekking tot de — in de verhouding tot het geheel slechts ondergeschikte — verschillen, die

zijn gesignaleerd tussen de ontwerpen van de Zevende Zitting en de Eenvormige Wet, nog geen acute moeilijkheden voor. De verdragen, waarom het gaat (dat betreffende de internationale koop en dat betreffende de conflicten tussen de nationale wet en die van de domicilie), zijn nog niet ter ondertekening opgesteld, omdat tot dusverre niet voldoende Regeringen zich bereid hebben verklaard deze conventies te tekenen. Ondergetekenden doen gaarne de toezegging, dat zij deze verschillen duidelijk aan de Kamer zullen uiteenzetten. De geschikte gelegenheid schijnt zich daartoe te zullen voordoen, wanneer de desbetreffende verdragen vóór hun bekrachtiging ter fine van parlementaire goedkeuring aan de Staten-Generaal zullen worden voorgelegd.

Zoals reeds opgemerkt, delen ondergetekenden het inzicht van die leden, die menen, dat men de Eenvormige Wet niet moet aanhouden in de hoop op sommige punten in de toekomst een regeling in ruimer verband te bereiken. Anderzijds mag de Eenvormige Wet niet tot gevolg hebben de rechtsontwikkeling op dit punt verder stil te leggen. In verband met de speciale taak, die de Nederlandse Regering in de Haagse Conferentie heeft, zal zij die onderwerpen aan de orde moeten stellen, die de meeste kans van slagen hebben. Een garantie, dat de uiteindelijk door de Conferentie te ontwerpen verdragen de oplossingen van de Eenvormige Wet zullen behelzen, is moeilijk te verkrijgen of te geven. Bij de bepaling van het eigen Nederlandse standpunt zullen uiteraard de argumenten, welke hebben geleid tot de vaststelling der Eenvormige Wet, zwaar wegen.

Inderdaad is de doelstelling van de Raad van Europa (zie artikel 1, sub *b*, van het Statuut; bijlage 3 van het Jaarboek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken 1949—1950) zo ruim, dat zij mede de éénmaking van het recht geacht kan worden te omvatten. Artikel 1, sub *c*, stelt echter de volgende regel: „De deelneming van de Leden aan de werkzaamheden van de Raad van Europa zal niet van invloed zijn op hun bijdrage aan het werk van de Verenigde Naties en van andere internationale organisaties of unies, waarbij zij Partij zijn.”. Het belang van deze regel springt in het oog, wanneer men bedenkt, dat een aantal Leden der Haagse Conferentie geen Lid zijn van de Raad van Europa. De regel heeft ook aanleiding gegeven tot de afsluiting van een accord met de Raad van Europa, waarin als hoofdbeginsel geldt, dat de Raad zich niet zal begeben op het terrein der Conferentie (zie voor een toelichting het Jaarboek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken 1951—1952, blz. 193, 194). Dit accord heeft uiteraard de goedkeuring enerzijds van de Raad en anderzijds van alle Haagse Staten moeten verwerven; met één niet-Lid van de Raad van Europa is ter zake nog diplomatiek overleg gaande, doch op spoedige definitieve afsluiting schijnt te mogen worden gerekend.

Op heden hebben de volgende Staten hun acte van aanvaarding gedeponereerd: België, Portugal, Spanje, Zweden en Denemarken. Wat aangaat de datum van nederlegging bij de Staten-Generaal, menen ondergetekenden, dat de volgende toelichting wellicht van dienst kan zijn. Zoals reeds in de Memorie van Toelichting is aangestipt (ad artikel 14), vallen bij dit Verdrag krachtens een daarin voorkomende bepaling de ondertekening en bekrachtiging samen in één handeling, de nederlegging van een aanvaardingsakte. Alvorens aan de Regeringen mededeling kon worden gedaan, dat deze acten gedeponereerd konden worden, moest eerst vaststaan, dat de tekst, zoals hij ter Zevende Zitting door de gedelegeerden was vastgesteld, ook door de Regeringen werd goedgekeurd en dat hij derhalve geen wijziging meer zou ondergaan. Aangezien het Statuut ingevolge zijn artikel 14 in

werking zou kunnen treden bij 9 aanvaardingen, is, na het ontvagen van de negende goedkeuring op de tekst (in April 1953) aan de Regeringen medegedeeld, dat de aanvaardingsacten zouden kunnen worden gedeponereerd, en is ook in Nederland het overleg omtrent de toelichtende nota op de alstoen vaststaande verdragstekst aangevangen. Het is nu gebleken, dat een aantal Staten tot aanvaarding kon overgaan zonder daarin het Parlement te kennen; voor zover bekend, was dit het geval in België, welks Regering reeds op 1 September 1953 als eerste een aanvaardingacte deed neerleggen. In Nederland is de indiening bij het Parlement in de loop van October 1953 gevolgd. Ondergetekenden erkennen gaarne, dat het, in het licht van de grote belangstelling, welke bij de Kamer voor dit onderwerp heerst, praktischer zoude zijn geweest, de goedkeuring niet overeenkomstig artikel 61 van de Grondwet na te streven, doch haar aanstonds in de vorm van een wetsontwerp ahangig te maken. De termijn tussen de nederlegging bij de Kamer in October 1953 en de indiening van het wetsontwerp is ongunstig beïnvloed door het feit, dat juist in die periode twee Speciale Commissies, als bedoeld in artikel 7 van het Statuut, te 's-Gravenhage zijn bijeengekomen. De Regering heeft gemeend voor de bijeenroeping dezer commissies de in werking treding van het Statuut niet te mogen afwachten. De bovenvermelde Speciale Commissies hebben ongetwijfeld een belangrijke bijdrage geleverd tot de voorbereiding der Achtste Zitting.

Ad artikel 6. Over de vraag, welk orgaan in Nederland zal dienen te worden aangewezen ingevolge artikel 6, wordt nog beraadslaagd. Deze aangelegenheid is overigens voor Nederland, juist door de vestiging van het Permanent Bureau te 's-Gravenhage, van minder belang. Nu echter het Statuut de aanwijzing, als bedoeld in artikel 6, aan de Regeringen zelf opdraagt, schijnt het niet juist daaromtrent een bepaling in de Goedkeuringswet op te nemen.

Ad artikel 8. Het merendeel der leden — doch nog niet allen — heeft hun goedkeuring gehecht aan een voorstel om zonder meer over te nemen de sleutel van verdeling, gebruikelijk in de Wereldpostunie. Bij haar voorstel heeft de Regering overwogen, dat een organisatie als die van de Haagse Conferentie niet moet worden belast met moeizame besprekingen over de omslag der kosten, die, naar de ervaring leert, in andere internationale organisaties veel tijd en energie in beslag plegen te nemen. De Wereldpostunie omvat praktisch alle landen ter wereld; hebben de Regeringen zich daar met een zekere verdeling accoord verklaard, dan zullen zij dat voor de geringe begroting van de Haagse Conferentie niet weigeren. Met één der Conferentie-Staten, die streeft naar een herziening van zijn aanslag in de Wereldpostunie, is diplomatiek overleg nog gaande.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. W. BEIJEN.

De Minister zonder Portefeuille,

J. LUNS.

De Minister van Justitie,

L. A. DONKER.

De Minister van Financiën,

VAN DE KIEFT.